

Rafał ROSIŃSKI*

DOCHODY PODATKOWE GMIN POMORZA ŚRODKOWEGO W LATACH 2010-2014

Zarys treści: W artykule przedstawiono istotę i zróżnicowanie opodatkowania podatkami lokalnymi oraz poddano analizie wielkość wpływów fiskalnych gmin z dochodów podatkowych na Pomorzu Środkowym w latach 2010-2014. Struktura terytorialna regionu oraz jej typ determinuje wielkość wpływów z dochodów podatkowych oraz ma wpływ na kształtowanie się wielkości uzyskiwanych dochodów. Charakter podatków lokalnych pozwala w większości przypadków prognozować możliwe do uzyskania wpływy z tego źródła dochodu.

Słowa kluczowe: podatek lokalny, podatki dochodowe, obciążenia podatkowe, wpływy fiskalne.

Wprowadzenie

Dochody podatkowe stanowią jedno z podstawowych źródeł dochodów własnych gmin w Polsce. Poziom obciążeń oraz rodzaj płaconych podatków jest w dużym stopniu uzależniony od typu gminy, liczby mieszkańców czy dochodowości gospodarstw domowych oraz podmiotów gospodarujących. Głównym źródłem podatkowym gmin są podatki lokalne oraz udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz podatku dochodowym od osób prawnych. Celem opracowania jest przedstawienie istoty i zróżnicowania opodatkowania podatkami lokalnymi oraz analiza wpływów podatkowych w gminach położonych na obszarze Pomorza Środkowego ze szczególnym wyodrębnieniem podregionu koszalińskiego oraz podregionu słupskiego w latach 2010-2014. W części empirycznej artykułu wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Klasyfikacja dochodów podatkowych gmin

Klasyfikacja podatków dokonywana jest z podziałem na podatki budżetu państwa i podatki budżetów samorządowych, tzw. kryterium podziału dochodu oraz bezpośrednio i pośrednio opodatkowanie, tzw. kryterium stosunku

---

* Katedra Finansów, Wydział Ekonomii i Zarządzania, Politechnika Koszalińska

przedmiotu opodatkowania do źródła podatku¹. Według kryterium podziału dochodu wyróżniamy w polskim systemie podatkowym dwa podatki wspólne stanowiące zarówno dochód budżetu państwa jak i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, tj. podatek dochodowy od osób fizycznych oraz podatek dochodowy od osób prawnych, sześć podatków państwowych, tj. podatek od towarów i usług, podatek akcyzowy, podatek tonażowy, podatek od gier, podatek od wydobycia niektórych kopalin oraz podatek od niektórych instytucji finansowych oraz sześć podatków lokalnych. Do podatków lokalnych zaliczamy:

- podatek od środków transportowych²,
- podatek od nieruchomości³,
- podatek rolny⁴,
- podatek leśny⁵,
- podatek od spadków i darowizn⁶,
- podatek od czynności cywilnoprawnych⁷.

Biorąc pod uwagę kryterium stosunku przedmiotu opodatkowania do źródła podatku możemy zauważyć, że wszystkie podatki lokalne to podatki bezpośrednie, a więc ustawodawca nakładając taki podatek bezpośrednio obciąża dochód bądź majątek podatnika.

Szczególnie istotny jest także podział podatków według kryterium przedmiotowego, zgodnie z którym wyróżnia się podatki: przychodowe, dochodowe, majątkowe oraz podatki od wydatków (lub od kosztów) nazywane także konsumpcyjnymi⁸.

Oprócz kryterium klasyfikacji podatkowej specyfika polskiego systemu podatkowego pozwala wyodrębnić trzy subsystemy opodatkowania, tj. opodatkowanie działalności gospodarczej, opodatkowanie osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, czyli gospodarstw domowych oraz

---

¹ H. Litwińczuk, P. Karwat, *Prawo podatkowe przedsiębiorców – Tom I*, Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 25.

² Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84 ze zm.).

³ Ibidem.

⁴ Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136 Poz. 969 ze zm.).

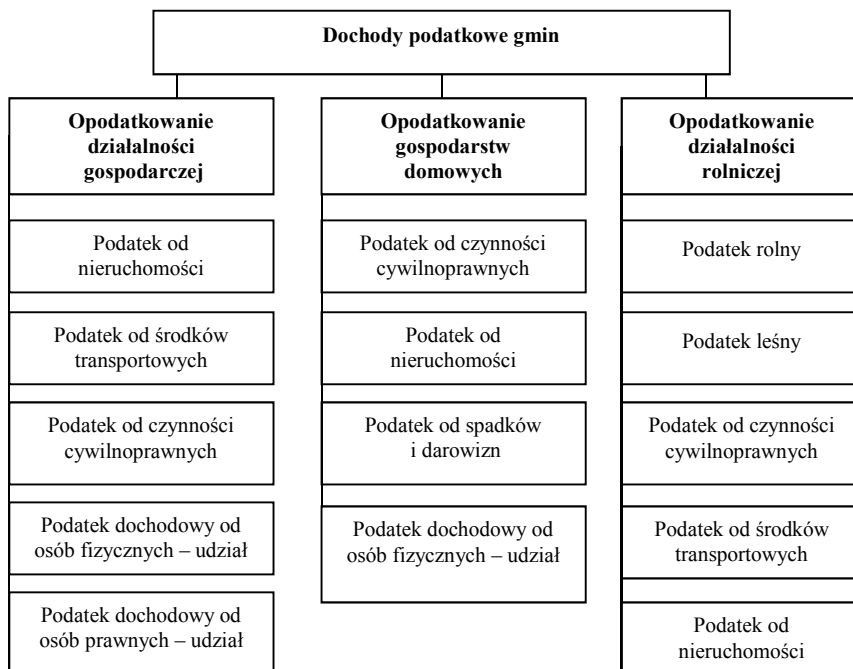
⁵ Ibidem.

⁶ Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1682 ze zm.).

⁷ Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 41, poz. 399 ze zm.).

⁸ J. Sobiech., E. Denek, J. Wierzbicki., J. Wolniak, *Finanse publiczne*, PWN, Warszawa 1997, s. 104.

opodatkowanie działalności rolniczej. Klasyfikacja dochodów podatkowych gmin w ramach subsystemów opodatkowania została przedstawiona na rys. 1.

Rysunek 1. Dochody podatkowe gmin w ramach subsystemów opodatkowania w Polsce w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne.

Opodatkowanie gospodarstw domowych zasilających budżety gmin to obciążenia z tytułu podatku od nieruchomości, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od spadków i darowizn oraz podatku dochodowego od osób fizycznych. Należy zaznaczyć, iż podatek od spadków i darowizn ma znikome znaczenie fiskalne co związane jest m. in. z tym, iż najbliższa rodzina zaliczana do I grupy podatkowej zwolniona została z opodatkowania po zgłoszeniu zaistnienia faktu powodującego obowiązek podatkowy w odpowiednim terminie do organu skarbowego niezależnie od wysokości osiągniętego spadku czy przekazanej darowizny.

Biorąc pod uwagę subsystem opodatkowania podmiotów gospodarczych zasilających dochody gmin można wyodrębnić takie podatki jak: podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych oraz podatek dochodowy od osób fizycznych i podatek dochodowy od

osób prawnych. Należy zaznaczyć, iż istnieje duże zróżnicowanie wysokością obciążeń podatkowych działalności gospodarczej podatkami lokalnymi w stosunku do obciążeń podatkowych gospodarstw domowych, co związane jest m.in. z dużo wyższymi stawkami podatkowymi, co znajduje swoje odzwierciedlenie w podatku od nieruchomości. Spośród obciążeń podatkowych gospodarstw rolnych podstawowe znaczenie ma przede wszystkim podatek rolny. Poza tym działalność rolnicza może podlegać opodatkowaniu podatkiem leśnemu, podatkiem od nieruchomości, podatkiem od środków transportowych oraz podatkiem od czynności cywilnoprawnych. Należy zaznaczyć, iż działalność rolnicza nie podlega opodatkowaniu podatkami dochodowymi.

Oprócz wymienionych wpływów fiskalnych należy wspomnieć o zryczałtowanej formie wpływów podatkowych do gmin, tj. od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą rozliczających się w oparciu o kartę podatkową⁹ oraz szeregu opłat lokalnych, tj. opłatę skarbową, opłatę targową, opłatę miejscową, opłatę adiacencką.

Analiza wpływów podatkowych gmin Pomorza Środkowego w latach 2010-2014

Wielkość i struktura wpływów fiskalnych gmin z tytułu podatków lokalnych oraz udziału w podatkach dochodowych uzależniona jest od charakteru i położenia terytorialnego gminy, tj. czy jest to gmina miejska czy też gmina wiejska. W opracowaniu została dokonana analiza wpływów fiskalnych gmin Pomorza Środkowego w latach 2010-2014. Do gmin Pomorza Środkowego należą gminy leżące na terenie podregionu koszalińskiego oraz podregionu słupskiego. Podregion koszaliński to 49 gmin o łącznej powierzchni 10 402,73 km² i liczbie ludności 360 302 osoby¹⁰ wchodzące w skład powiatu białogardzkiego, drawskiego, kołobrzeskiego, koszalińskiego, sławieńskiego, szczecineckiego, świdwińskiego, wałeckiego oraz miasto Koszalin. Podregion słupski to 38 gmin o łącznej powierzchni 8 184,22 km² i liczbie ludności 335 820 osób¹¹ należące do powiatu bytowskiego, chojnickiego, człuchowskiego, lęborskiego, słupskiego oraz miasto Słupsk. W tabeli 1 zostały przedstawione wpływy z podatku rolnego w gminach Pomorza Środkowego w latach 2010-2014.

---

⁹ Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym (Dz. U. 1998 nr 144, poz. 930).

¹⁰ Dane GUS na dzień 31.12.2014.

¹¹ Ibidem.

Tabela 1. Wpływy z podatku rolnego w gminach Pomorza Środkowego w milionach zł w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014/2010
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura w %	Dynamika w %
Podregion koszaliński	12,3	13,8	22,4	25,2	22,2	54	180
Podregion słupski	11,8	13,1	19,8	19,9	19,3	46	163
Pomorze Środkowe	24,1	26,9	42,2	45,1	41,5	100	172

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl, (20.06.2016).

Tabela 2. Stawki podatku rolnego w Polsce w latach 2010-2016

Lata	Grunty rolne	Pozostałe grunty
2016	$2,5q \times 53,75 \text{ zł/1q} = 134,37 \text{ zł/1ha}$	$5q \times 53,75 \text{ zł/1q} = 268,75 \text{ zł/1ha}$
2015	$2,5q \times 61,37 \text{ zł/1q} = 153,43 \text{ zł/1ha}$	$5q \times 61,37 \text{ zł/1q} = 306,85 \text{ zł/1ha}$
2014	$2,5q \times 69,28 \text{ zł/1q} = 173,20 \text{ zł/1ha}$	$5q \times 69,28 \text{ zł/1q} = 346,40 \text{ zł/1ha}$
2013	$2,5q \times 75,86 \text{ zł/1q} = 189,65 \text{ zł/1ha}$	$5q \times 75,86 \text{ zł/1q} = 379,30 \text{ zł/1ha}$
2012	$2,5q \times 74,18 \text{ zł/1q} = 185,45 \text{ zł/1ha}$	$5q \times 74,18 \text{ zł/1q} = 370,45 \text{ zł/1ha}$
2011	$2,5q \times 37,64 \text{ zł/1q} = 94,10 \text{ zł/1ha}$	$5q \times 37,64 \text{ zł/1q} = 188,20 \text{ zł/1ha}$
2010	$2,5q \times 34,10 \text{ zł/1q} = 85,25 \text{ zł/1ha}$	$5q \times 34,10 \text{ zł/1q} = 170,50 \text{ zł/1ha}$

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie średniej ceny skupu żyta w latach 2009-2015.

Dokonując analizy danych w tab. 1 można zauważyć, iż w badanych latach wpływy z podatku rolnego w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 24,1 mln zł w roku 2010 do 41,5 mln zł w roku 2014. Należy jednak zwrócić uwagę, że rok 2013 przyniósł największe wpływy do budżetów gmin, tj. na poziomie 45,1 mln zł, a najniższe rok 2010, tj. na poziomie 24,1 mln zł. Porównując rok 2010 z 2014 wpływy z tego podatku wzrosły o 72%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego większe wpływy z podatku rolnego odniosły gminy ulokowane w podregionie koszalińskim, tj. 22,2 mln zł w roku 2014 co stanowi 54% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki w podregionach w latach 2010-2014 można zauważyć wzrost dochodów z podatku rolnego o 80% w podregionie koszalińskim oraz wzrost dochodów o 63% w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku rolnego

uzależniona jest od średniej ceny skupu żyta w danym okresie (patrz tab. 2), a podstawę opodatkowania podatkiem rolnym stanowi liczba hektarów przeliczeniowych.

Z danych zawartych w tab. 2 przedstawiających stawki podatku rolnego w latach 2010-2016 wynika fakt wielkości wpływów podatkowych do budżetów gmin. Niskie ceny skupu żyta w 2010 roku spowodowały niewielkie wpływy z podatku rolnego. Warto zwrócić uwagę na rok 2013 w którym stawka podatku rolnego wynosiła 189,65 zł od 1 hektara przeliczeniowego gruntów rolnych, czyli była 2,22 razy więcej niż w 2010 roku, co przełożyło się na znacząco większe wpływy z tego tytułu w tym roku. W roku 2015 i 2016 wpływy z podatku rolnego będą maleć co wynika z malejących stawek podatku rolnego w związku ze spadającą średnią ceną skupu żyta.

W tab. 3 zostały zaprezentowane wpływy z podatku leśnego na Pomorzu Środkowym w latach 2010-2014.

Tabela 3. Wpływy z podatku leśnego w gminach Pomorza Środkowego w milionach zł w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014/2010
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura w %	Dynamika w %
Podregion koszaliński	2,9	3,3	4,0	4,0	3,7	41	128
Podregion słupski	4,2	4,8	5,8	5,8	5,4	59	126
Pomorze Środkowe	7,1	8,1	9,8	9,8	9,1	100	127

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl, (20.06.2016).

Dokonując analizy danych w tab. 3 można zauważyć, iż w badanych latach wpływy z podatku leśnego w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 7,1 mln zł w roku 2010 do 9,1 mln zł w roku 2014. Należy jednak zwrócić uwagę, że lata 2012 i 2013 przyniosły największe wpływy do budżetów gmin, tj. na poziomie 9,8 mln zł. Porównując rok 2014 z 2010 wpływy z tego podatku wzrosły o 27%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego większe wpływy z podatku leśnego odniosły gminy ulokowane w podregionie słupskim, tj. 5,4 mln zł w roku 2014 co stanowi 59% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki w podregionach w latach 2010-2014 można zauważyć wzrost dochodów z podatku leśnego o 28% w podregionie koszaliń-

skim oraz wzrost dochodów o 26% w porównaniu do roku ubiegłego w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku leśnego uzależniona jest od średniej ceny sprzedaży drewna w danym okresie (patrz tab. 4), a podstawę opodatkowania podatkiem leśnym stanowi liczba hektarów.

Tabela 4. Stawki podatku leśnego w Polsce w latach 2010-2016

Lata	Grunty leśne
2016	$0,220\text{m}^3 \times 191,77 \text{ zł}/1\text{m}^3 = 42,19 \text{ zł}/1\text{ha}$
2015	$0,220\text{m}^3 \times 188,85 \text{ zł}/1\text{m}^3 = 41,55 \text{ zł}/1\text{ha}$
2014	$0,220\text{m}^3 \times 171,05 \text{ zł}/1\text{m}^3 = 37,63 \text{ zł}/1\text{ha}$
2013	$0,220\text{m}^3 \times 186,41 \text{ zł}/1\text{m}^3 = 41,01 \text{ zł}/1\text{ha}$
2012	$0,220\text{m}^3 \times 186,68 \text{ zł}/1\text{m}^3 = 41,07 \text{ zł}/1\text{ha}$
2011	$0,220\text{m}^3 \times 154,64 \text{ zł}/1\text{m}^3 = 34,02 \text{ zł}/1\text{ha}$
2010	$0,220\text{m}^3 \times 136,55 \text{ zł}/1\text{m}^3 = 30,04 \text{ zł}/1\text{ha}$

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie średniej ceny sprzedaży drewna w latach 2009-2015.

Z danych zawartych w tab. 4 przedstawiających stawki podatku leśnego w latach 2010-2016 wynika fakt wielkości wpływów podatkowych do budżetów gmin. W roku 2015 i 2016 wpływy z podatku leśnego będą rosnąć, co wynika z rosnących stawek podatku leśnego w związku z rosnącą średnią ceną sprzedaży drewna.

W tab. 5 zostały zaprezentowane wpływy z podatku od nieruchomości na Pomorzu Środkowym w latach 2010-2014.

Dokonując analizy danych w tab. 5 można zauważyć, iż w badanych latach wpływy z podatku od nieruchomości w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 305,5 mln zł w roku 2010 do 428,5 mln zł w roku 2014. Należy zwrócić uwagę, że w każdym roku wpływy są rosnące w porównaniu do roku ubiegłego. Porównując rok 2010 z 2014 wpływy z tego podatku wzrosły o 40%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego większe wpływy z podatku od nieruchomości odniosły gminy ulokowane w podregionie koszalińskim, tj. 266,2 mln zł w roku 2014 co stanowi 62% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki w podregionach w latach 2010-2014 można zauważyć wzrost dochodów z podatku od nieruchomości o 48% w podregionie koszalińskim oraz wzrost dochodów o 30% w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku od nieruchomości uzależniona jest od stawek maksymalnych podanych w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych oraz od decyzji rad gminy, które ustalają obowiązujące stawki na dany rok.

Tabela 5. Wpływy z podatku od nieruchomości w gminach Pomorza Środkowego w milionach złotych w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014/2010
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura w %	Dynamika w %
Podregion koszaliński	180,4	193,6	221,1	246,8	266,2	62%	148%
Podregion słupski	125,1	134,0	143,7	153,8	162,3	38%	130%
Pomorze Środkowe	305,5	327,6	364,8	400,6	428,5	100%	140%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl, (20.06.2016).

W tab. 6 zostały zaprezentowane wpływy z podatku od środków transportowych na Pomorzu Środkowym w latach 2010-2014.

Tabela 6. Wpływy z podatku od środków transportowych w gminach Pomorza Środkowego w milionach złotych w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014/2010
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura w %	Dynamika w %
Podregion koszaliński	5,3	5,9	6,7	7,0	7,5	55	141
Podregion słupski	5,0	5,7	5,8	5,7	6,1	45	121
Pomorze Środkowe	10,3	11,6	12,5	12,7	13,6	100	132

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl, (20.06.2016).

Dokonując analizy danych w tab. 6 można zauważyć, iż w badanych latach wpływy z podatku od środków transportowych w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 10,3 mln zł w roku 2010 do 13,6 mln zł w roku 2014. Należy zwrócić uwagę, że w każdym roku wpływy są rosnące w porównaniu do roku ubiegłego. Porównując rok 2010 z 2014 wpływy z tego podatku wzrosły o 32%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego większe wpływy z podatku od środków transportowych odniosły gminy ulokowane w podregionie koszalińskim, tj. 7,5 mln zł w roku 2014 co stanowi 55% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki w podregionach w latach

2010-2014 można zauważyć wzrost dochodów z podatku od środków transportowych o 41% w podregionie koszalińskim oraz wzrost dochodów o 21% w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku od środków transportowych uzależniona jest od stawek maksymalnych podanych w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych oraz od decyzji rad gminy, które ustalają obowiązujące stawki na dany rok.

Tabela 7. Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych w gminach Pomorza Środkowego w milionach złotych w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014/2010
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura w %	Dynamika w %
Podregion koszaliński	19,2	16,0	13,6	14,5	14,8	58	77
Podregion słupski	12,0	11,3	9,8	10,3	10,9	42	91
Pomorze Środkowe	31,2	27,3	23,4	24,8	25,7	100	82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl, (20.06.2016).

W tab. 7 zostały zaprezentowane wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych na Pomorzu Środkowym w latach 2010-2014.

Dokonując analizy danych w tab. 7 można zauważyć, iż w badanych latach wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 31,2 mln zł w roku 2010 do 25,7 mln zł w roku 2014. Należy zwrócić uwagę, że wielkość wpływów w poszczególnych latach jest zróżnicowana, co uzależnione jest od specyfiki tego podatku. Porównując rok 2010 z 2014 wpływy z tego podatku zmalały o 18%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego większe wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych odniosły gminy ulokowane w podregionie koszalińskim, tj. 14,8 mln zł w roku 2014 co stanowi 58% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki w podregionach w latach 2010-2014 można zauważyć spadek dochodów z podatku od czynności cywilnoprawnych o 23% w podregionie koszalińskim oraz spadek dochodów o 9% w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku od czynności cywilnoprawnych uzależniona jest od stawek podanych w ustawie o podatku od czynności cywilnoprawnych.

W tab. 8 został zaprezentowany udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w gminach Pomorza Środkowego w milionach złotych w latach 2010-2014.

Tabela 8. Udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w gminach Pomorza Środkowego w milionach złotych w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014/2010
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura w %	Dynamika w %
Podregion koszaliński	184,1	207,6	212,9	224,7	238,8	54%	130%
Podregion słupski	150,7	168,7	176,8	186,4	203,5	46%	135%
Pomorze Środkowe	334,8	376,3	389,7	411,1	442,3	100%	132%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl, (20.06.2016).

Dokonując analizy danych w tab. 8 można zauważyć, iż w badanych latach wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 334,8 mln zł w roku 2010 do 442,3 mln zł w roku 2014. Należy zwrócić uwagę, że w każdym roku wpływy są rosące w porównaniu do roku ubiegłego. Porównując rok 2010 z 2014 wpływy z tego podatku wzrosły o 32%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego większe wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych odniosły gminy ulokowane w podregionie koszalińskim, tj. 238,8 mln zł w roku 2014 co stanowi 54% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki w podregionach w latach 2010-2014 można zauważyć wzrost dochodów z podatku dochodowego od osób fizycznych o 30% w podregionie koszalińskim oraz wzrost dochodów o 35% w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych uzależniona jest od liczby mieszkańców oraz ich dochodowości.

W tab. 9 zostały zaprezentowany udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych w gminach Pomorza Środkowego w milionach złotych w latach 2010-2014.

Tabela 9. Udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych w gminach Pomorza Środkowego w milionach złotych w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014/2010
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura w %	Dynamika w %
Podregion koszaliński	9,5	10,0	9,7	11,4	11,1	55	118
Podregion słupski	10,1	8,2	10,3	12,1	9,1	45	90
Pomorze Środkowe	19,6	18,2	20,0	23,5	20,2	100	103

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl (20.06.2016).

Tabela 10. Łączne wpływy z dochodów podatkowych w gminach Pomorza Środkowego w milionach złotych w latach 2005-2010

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2014/2010
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	Struktura w %	Dynamika w %
Podatek rolny	24,1	26,9	42,2	45,1	41,5	4,2	172,2
Podatek leśny	7,1	8,1	9,8	9,8	9,1	0,9	128,2
Podatek od nieruchomości	305,5	327,6	364,8	400,6	428,5	43,7	140,3
Podatek od środków transportowych	10,3	11,6	12,5	12,7	13,6	1,4	132,0
Podatek od czynności cywilnoprawnych	31,2	27,3	23,4	24,8	25,7	2,6	82,4
Udział w p. dochodowym od osób fizycznych	334,8	376,3	389,7	411,1	442,3	45,1	132,1
Udział w p. dochodowym od osób prawnych	19,6	18,2	20	23,5	20,2	2,1	103,1
Łączne dochody podatkowe	732,6	796	862,4	927,6	980,9	100,0	133,9
- podregion koszaliński	413,7	450,2	490,4	533,6	564,3	57,5	136,4
- podregion słupski	318,9	345,8	372	394	416,6	42,5	130,6

*brak danych dotyczących wpływów z podatku od spadku i darowizn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl, (20.06.2016).

Dokonując analizy danych w tab. 9 można zauważyć, iż w badanych latach wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych w gminach Pomorza Środkowego kształtowały się od 19,6 mln zł w roku 2010 do 20,2 mln zł w roku 2014. Porównując rok 2010 z 2014 wpływy z tego podatku wzrosły o 3%. Biorąc pod uwagę podregiony w ramach Pomorza Środkowego większe wpływy z podatku

dochodowego od osób prawnych odniosły gminy ulokowane w podregionie koszalińskim, tj. 11,1 mln zł w roku 2014 co stanowi 55% ogółu wpływów na Pomorzu Środkowym. Dokonując analizy dynamiki w podregionach w latach 2010-2014 można zauważyć wzrost dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych o 18% w podregionie koszalińskim oraz spadek dochodów o 10% w podregionie słupskim. Wielkość wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych uzależniona jest od liczby podmiotów gospodarujących oraz ich dochodowości.

W tab. 10 zostały zaprezentowane łączne wpływy z dochodów podatkowych na Pomorzu Środkowym w latach 2010-2014. Ze względu na brak danych, w tabeli nie zostały ujęte wpływy z podatku od spadków i darowizn.

Dokonując analizy danych wpływów z dochodów podatkowych gmin w latach 2010-2014 można zauważyć, iż największy udział we wpływach fiskalnych gmin na Pomorzu Środkowym wykazuje udział gmin w podatku dochodowym od osób fizycznych – w 2014 roku stanowił 45,1% ogółu wpływów podatkowych oraz podatek od nieruchomości – w 2014 roku stanowił 43,7% ogółu wpływów podatkowych. Pozostałe podatki stanowią w strukturze dochodów gmin stosunkowo niewielki udział, tj. w 2014 roku udział podatku rolnego – 4,2%, podatku od czynności cywilnoprawnych ukształtował się na poziomie 2,6%, w podatku dochodowym od osób prawnych – 2,1%, podatku od środków transportowych – 1,4%, oraz podatku leśnego – 0,9%. Największe zmiany w dynamice analizowanych dochodów podatkowych w latach 2010-2014 odnotował podatek rolny – wzrost wpływów o 72,2% oraz podatek od nieruchomości – wzrost wpływów o 40,3%. Biorąc pod uwagę łączne wpływy fiskalne z dochodów podatkowych w badanych latach przybierały one tendencję rosnącą we wszystkich latach, tj. od 732,6 mln zł w roku 2010 do 980,6 mln zł w roku 2014, co daje wzrost o 33,9%. Analizując łączne wpływy w podregionach można zauważyć, że zarówno w strukturze jak i dynamice wpływów podatkowych dominuje podregion koszaliński, gdzie udział w łącznych wpływach Pomorza Środkowego w 2014 r. wyniósł 57,5%, natomiast wskaźnik dynamiki wyniósł 136,4% i był wyższy o 5,8 punktów procentowych niż w podregionie słupskim. Biorąc pod uwagę wskaźnik łącznych dochodów podatkowych przypadających na 1 mieszkańca Pomorza Środkowego w 2014 roku to wyniósł on 1410 zł, w tym w podregionie koszalińskim 1680 zł, natomiast słupskim 1156 zł.

Zakończenie

Wielkość wpływów podatkowych determinowana jest w dużym stopniu przez ustawodawcę, gdyż to on ustala maksymalny wymiar stawek w podatkach lokalnych oraz wysokość udziału gmin w podatkach dochodowych. Gmina posiada tzw. ograniczone władztwo podatkowe ujawniające się w możliwości uchwalenia stawek podatków lokalnych do wysokości stawek maksymalnych podanych w ustawie (podatek od nieruchomości oraz podatek od środków transportowych) lub wprowadzenia ewentualnych ulg i zwolnień przedmiotowych. Należy także podkreślić, że struktura podatkowa może być zróżnicowana i uzależniona od typu gminy oraz występujących na niej przedmiotów opodatkowania oraz wielkości stawek i ulg podatkowych. Największy udział w dochodach podatkowych gmin na Pomorzu Środkowym uzyskiwany jest z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz podatku od nieruchomości. Podatek od nieruchomości charakteryzuje się przewidywalnością w stosunku co do wielkości uzyskiwanych dochodów, w przeciwieństwie do podatków stwierdzających zmianę w prawach majątkowych (podatek od czynności cywilnoprawnych) czy uzyskiwanych dochodach (podatek dochodowy). Pozostałe podatki lokalne mają często charakter selektywny, a wielkość ich wpływów zależy od typu gminy oraz sytuacji cenowej kształtującej się w gospodarce, tj. podatek rolny czy podatek leśny. Biorąc pod uwagę podregiony należące do Pomorza Środkowego można zauważyć, iż podregion koszaliński uzyskuje większe wpływy fiskalne z wielkości dochodów podatkowych, a sytuacja ta uzależniona jest m. in. większą ilością gmin, powierzchnią oraz liczbą ludności mieszkających w podregionie koszalińskim niż słupskim.

Bibliografia

1. Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl, (20.06.2016).
2. Litwińczuk H., Karwat P., *Prawo podatkowe przedsiębiorców – Tom I*, Wolters Kluwer, Warszawa 2008.
3. Sobiech J., Denek E., Wierzbicki J., Wolniak J., *Finanse publiczne*, PWN, Warszawa 1997.
4. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136 Poz. 969 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 2 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2004 r. Nr 142 poz. 1514 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym 2016 (Dz. U. 1998 nr 144, poz. 930).

8. Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1682 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 41, poz. 399 ze zm.).

TAX REVENUES OF MUNICIPALITIES OF THE MIDDLE POMERANIA IN 2010-2014

The article presents the essence and diversity of the taxation of local taxes and analyzed the height of tax revenues of municipalities with tax revenue in the Middle Pomerania in 2010-2014. Territorial structure of the region and the type determines the amount of revenues from income tax and has influence on the height achieved income. Character of local taxes can in most cases to predict possible to obtain the proceeds of this source of income.

Keywords: local tax, income taxes, the tax burden, tax revenue.